

1992

Argentinië

Een nieuwe hemel en een nieuwe aarde

Thema

Dit hongerdoek uit Argentinië is de vijftiende statie van een kruisweg.

De hele kruisweg verbeeldt de lijdensweg,
die het Zuid-Amerikaanse volk de afgelopen eeuwen heeft moeten doorstaan,
vanuit het perspectief van de slachtoffers:
de Indianen in het Amazonegebied en in het Andes gebergte,
de landloze dagarbeiders, de kleine boeren,
de bewoners van de sloppenwijken in de grote steden.
Kortom: mannen, vrouwen en kinderen
die tot armoede werden veroordeeld.

Het hongerdoek laat de verrezen Jezus zien,
Die omgeven is door mensen uit de jongste geschiedenis van Zuid-Amerika,
die vermoord zijn, omdat ze wilden bouwen
aan een nieuwe hemel en een nieuwe aarde.

Het thema wordt gevormd door het bijbelse visioen:
we kijken uit naar een nieuwe hemel en een nieuwe aarde,
waar gerechtigheid woont. (2 Petr. 3,13)

Overzicht hongerdoek

grote steden in Zuid-Amerika	Machu Picchu de oude cultuur	aankomst van de vloot van Columbus
bewoners van de Andes	de verrezen Christus	de slavenbevrijding
Pachamama Moeder Aarde		

Kijkrichting

Het doek geeft in zeven grote fragmenten de geschiedenis en de huidige situatie van Zuid-Amerika weer.

De verrezen Christus:	het centrum van het doek.
Pachamama - <i>Moeder Aarde</i> -:	links onder.
Bewoners van de Andes:	links midden.
Grote steden in Zuid-Amerika:	links boven.
Machu Picchu - <i>de Oude Cultuur</i> -:	midden boven.
Aankomst van de vloot van Columbus:	rechts boven.
De slavenbevrijding:	rechts onder.

Verder kijken

De verrezen Christus leidt het volk van God onderweg

Vooraan op dit hongerdoek zijn vele vertegenwoordigers van de Zuid-Amerikaanse volkeren en kerk te zien. Ze verwijzen naar de vele problemen van vroeger en nu in Zuid-Amerika.

Ondanks de verwoesting van hun land en cultuur bleef de herinnering aan deze cultuur smeulen en hielden zij de droom vast van de nieuwe wereld: een wereld zonder onderdrukking en uitbuiting.

In de geschiedenis van Zuid-Amerika zijn er steeds weer leiders opgestaan, die ons de rijkdom van de cultuur van Zuid-Amerika en de kerk laten zien. Zij hebben dat vaak met hun eigen leven moeten bekopen.

Jezus staat midden tussen hen in: de straatkinderen, de indiaanse vrouwen, bisschoppen, landarbeiders, nonnen en Indianen. Jezus is de weg van het lijden gegaan met deze mensen in nood, mensen die zoveel lasten op hun schouders dragen. De verrezen Jezus keert zich nu tot hen; Hij ziet hen als ware broeders en zusters. Hij gaat met hen naar de nieuwe wereld, waarin gerechtigheid heerst.

Het aureool rondom Jezus correspondeert met de kleur van de Zon boven Hem: Jezus is immers het beeld van de onoverwinnelijke Zon.

Vele bekende mensen uit de geschiedenis van Zuid-Amerika staan naast Hem en kijken ons aan: de vermoorde mensen, de dood geslagen mensen, de ontvoerden, de gemartelden, de verachten, de vals beschuldigden. Ze hebben allemaal hun leven gegeven, omdat ze uit liefde voor God de armen wilden dienen.

De mensen links van Christus

Chico Mendez uit Acre, Brazilië

Hij is vermoord omdat hij streed voor het behoud van het regenwoud en betere arbeidsomstandigheden voor de rubbertappers. Hij is doodgeschoten in Xapuri -Brazilië-

Chico werd in 1944 geboren in een familie die van oudsher met rubbertappen de kost verdiende.

De jongen leerde lezen en schrijven en begon al vlug aan vormingswerk om zijn vakgenoten bewust te maken. Zij wilden hun producten in eigen beheer aan handelaars verkopen om betere prijzen na te streven en daardoor onafhankelijk te worden van de rubberbaronnen.

De strijd van de rubbertappers voor betere leef- en werkomstandigheden bedreigde de voorrechten van de grootgrondbezitters. Ondanks vervolging liet hij zich tot secretaris-generaal van de landarbeiderbond verkiezen.

Later was hij ook betrokken bij de oprichting van de Braziliaanse vakbondskoepel C.U.T.
en de nationale rubbertapperraad C.N.S.

In de jaren 70 kreeg het werk van Chico een nieuwe dimensie.
Reusachtige Amazonegebieden werden en worden ontbost
om veefokkerijen aan te leggen of om ijzererts te ontginnen.
Samen met U.N.I., het verbond van Indiaanse Volkeren, strijden de rubbertappers tegen
de toenemende verwoesting van het ecosysteem en meteen ook voor hun eigen leven.

Vanwege zijn milieuactiviteiten werd Chico geëerd en gehaat.
In 1987 kreeg hij de milieuprijs van de Verenigde Naties.
Buitenlandse journalisten en vertegenwoordigers van milieuorganisatie
bezochten hem regelmatig.
Grootgrondbezitters hadden hem al enkele malen met de dood bedreigd.
Op 22 december 1988 werd Chico, die ook vakbondsleider was, vermoord door
Darci Alvez da Silva. Langs juridische weg had Mendez de vader van Darci verhinderd
nog enkele honderden hectare oerwoud meer te ontbossen.

Luisito Torres uit El Salvador

Een jongerenwerker in de katholieke kerk.
Hij werd op veertienjarige leeftijd vermoord.
Hij was een grote vriend en medewerker
van de parochiepriester Alfonso Navarro.

Deze werd als subversief beschouwd
vanwege zijn emancipatiewerk in de volkswijken, speciaal voor de jongeren.

Torres was een actief lid van de jeugdbeweging. De jongeren kwamen vaak samen om
over de problemen van het land te spreken of samen de bijbel te bestuderen.
Hoewel Alfonso al meerdere keren met de dood bedreigd was, zette hij toch
zijn werk door. Op 11 mei 1977 drongen vier gewapende mannen bij hem binnen.
Ze gijzelden Torres tijdens de overval. Nadat ze Alfonso hadden doodgeschoten,
schoten ze Torres midden in zijn gezicht. Hij overleed de volgende dag.

Aartsbisschop van San Salvador: Oscar Romero

Vermoord op 24 maart 1980.

Zijn vader was bediende bij de telegraafdienst
en zijn moeder was een vrome vrouw.

Wanneer hij een probleem had, trok hij zich dikwijls terug in zijn kamer,
dacht na, bad en zocht naar een oplossing.

Deze bedachtzame man beschikte over een enorme werkkraft, was streng
voor zichzelf, dacht systematisch en logisch. Hij was bovendien uiterst leergierig. Iedere
zondag luisterde het volk naar zijn verkondiging van de blijde boodschap
en naar de profetische aanklacht tegen het onrecht in het land.
Ze waren richtinggevend voor het hele land.

Tijdens zijn laatste preek op 23 maart 1980
richtte hij zich direct tegen het onderdrukkende leger:
*‘Een soldaat is niet verplicht te gehoorzamen aan een bevel dat tegen de wet van God
in gaat. Ik gebied u in naam van God: hou op met de onderdrukking’.*
Daags daarna werd hij neergeschoten tijdens het vieren van de eucharistie
in de kapel van het Hospital de la Divina Providencia.

Santo Diaz da Silva

Een Braziliaanse vakbondsman uit Sao Paolo.
Hij werd vermoord op 30 oktober 1973 op de leeftijd van 31 jaar.

Hij leefde tot zijn 20^e jaar op het platteland in Terra Rosca -Sao Paolo-.
Daar overleefde hij als rondtrekkende landarbeider.
Hij was lid van de landarbeiderbond. Later werd hij metaalbewerker.

Hij nam samen met zijn vrouw deel
aan de strijd van de arbeidersgemeenschap in Sao Paolo.
Daarnaast was hij medewerker van het arbeidspastoraat in de stad.
Hij was een steunpilaar in de kerkelijke basisgemeenschappen.

Tijdens een staking werd hij door de politie doodgeschoten,
toen hij zich verzette tegen de arrestatie van een collega
tijdens een vergadering in de Sylvania fabriek in Sao Paolo.

Meer dan honderdduizend mensen liepen mee in zijn begrafenisstoet en zongen:
'Companero Santos, jij bent bij ons'.

Lucho Espinal

Een Jezuïet die in Bolivia werd vermoord.

Hij was Spanjaard van geboorte en een uiterst veelzijdige man.
Hij schreef in kranten, had programma's op televisie en radio,
richtte de Permanente Raad voor Mensenrechten op
en bezielde de basisgemeenschappen.

Hij was een uitmuntende filmcriticus, journalist en televisievakman.
Voor de oorspronkelijkheid en de kwaliteit van zijn werk
werd hem in Spanje de Eurovisieprijs toegekend.

Als directeur van het weekblad Aqui haalde hij zich de haat van de machthebbers
op de hals door zijn aanklachten tegen de schendingen van de mensenrechten.
Als missionaris in Bolivia vereenzelvigde hij zich met het volk;
in het bijzonder met hen wiens rechten voortdurend werden geschonden.

Hij was voorzitter van de mensenrechtencommissie,
klaagde ontelbare malen rechtsverkrachtingen aan
en nam met de arbeiders deel aan hongerstakingen.
Espinal was een contemplatief Christen en liet een reeks gedichten en gebeden na,
die door zijn vrienden in een boek werden samengebracht.
In de nacht van 21 op 22 maart 1980 werd hij weggesleept
naar het slachthuis van La Paz. Daar werd hij eerst gemarteld. Zijn lichaam
werd in de buurt van de hoofdstad La Paz gevonden, doorzeefd met 17 kogels.

Alice Dumont

Franse non die in Argentinië is vermoord in 1977.

Zij was de eerste kloosterzuster
die naar een krottenwijk trok om er te leven en te werken.
Jarenlang woonde zij tussen de mensen in de krottenwijk Lugano,
een van de meest trieste wijken van Buenos Aires.

Eind 1976 sloot zij zich aan bij een oecumenische organisatie voor mensenrechten.
Zij zette zich vooral in voor de moeders van politieke gevangenen
door bewijsmateriaal te verzamelen om hen bij te staan
en door artikelen in de kranten te schrijven.

Zij wijdde haar leven aan de allerarmsten,
eerst op het platteland en later in Buenos Aires.

Op 8 december 1977 werd zij na een vergadering
in de kerk van de Santa Cruz gearresteerd.
Sindsdien is nooit meer iets van haar vernomen.

Zij overleed waarschijnlijk aan de foltering. Haar lijk is nooit gevonden.

Monseigneur Enrique Angelelli

Bisschop van La Rioja (Argentinië)

Hij werd vermoord op 4 augustus 1976 op 53-jarige leeftijd.

Hij liet tijdens de dictatuur een profetisch geluid horen
binnen de Argentijnse kerk.

Daarom was hij geliefd bij de armen en gehaat bij de machthebbers.

Zij verboden de uitzending van zijn zondagsviering over de radio.
Zij verboden hem te schrijven over zijn kerk in de krant 'El Independiente'.

Verschillende van zijn medewerkers werden vermoord:
Wenceslau en twee paters van Chamical: Gabriël en Carlos de Dios.
Tenslotte liet men hem verdwijnen. Een auto-ongeluk maakte een einde aan zijn leven.
De ware toedracht is nooit opgehelderd.

Heel zijn leven getuigde hij van een grote gevoeligheid
voor het leed en de hoop van zijn volk.
Hij zei dikwijls dat men om het evangelie te kunnen verkondigen,
één oor voor God en één oor voor het volk moest hebben.

Ita Ford

Amerikaanse non van de congregatie van Maryknoll,
die in El Salvador werd vermoord op 2 december 1980.

Geboren in New York werkte zij zeven jaar bij uitgeverij Saddlers.

In 1971 keerde ze terug naar de gemeenschap van Maryknoll,
waar ze vroeger al had gewoond, maar voor doktersbehandeling was weggegaan.
Als missionaris ging zij naar Chili en later naar El Salvador.

Zij werkte in het bisdom van bisschop Romero,
die haar een pastorale taak toevertrouwde onder de vluchtelingen.
Samen met enkele medezusters woonde zij in een volkswijk,
waar zij zich inzette voor de armen.

In 1980 werd zij samen met drie medezusters
op weg naar het vliegveld van San Salvador aangehouden,
verkracht, gemarteld en vermoord.

Doña Tingó

De bijnaam van Florinda Soriano uit de streek Hato Viejo in de Dominicaanse Republiek. Deze 58-jarige boerin en moeder van negen kinderen kon niet lezen of schrijven.

Ze werd als leidster van het Verbond van Christelijke plattelandsliga's vermoord met gewerschoten op 1 november 1974 bij het verdedigen van haar grond door een ploegbaas van een grootgrondbezitter. Zij zelf had gezegd: *'Ze zullen ons land niet afnemen, het land dat ons geboren zag worden en dat we bewerken sinds we ons verstand gebruiken'*.

De buurtbewoners rouwden om haar. Een man riep tijdens de uitvaartdienst: *'Ons aller moeder, de moeder van Hato Viejo is dood'*. Maar anderen zeiden: *'Haar bloed zal vrucht dragen. Het is het beste zaad, dat ooit in Hato Viejo is gezaaid'*.

Zij was een diepreligieuze vrouw, die elk jaar op bedevaart ging naar de zogeheten heilige berg, het nationale Maria heiligdom. De hele weg lang zong zij lofliederen tot de Maagd Maria.

De Dwaze Moeders van de Playa de Mayo -Meiplein-

Ze blijven vragen naar hun vermiste familie.
Sinds 1977 komen zij daar elke donderdag bijeen
in een stille tocht rond het plein.
Ze willen weten wat er gebeurd is met de 30.000 Argentijnen
die zomaar van de aardbodem zijn verdwenen.
Hun mannen, zonen en dochters.

Ze dragen foto's bij zich van hun verdwenen familieleden.
Ze willen de regering aansporen tot onderzoek naar de vermisten
en tot bestraffing van de daders.
Hun acties hebben als voorbeeld gewerkt
voor vrouwen in andere landen met soortgelijke problemen.

De mensen rechts van Christus

Vincente Menchu

Boerenleider, Indiaan en catecheet,
in 1980 vermoord in Guatemala door militairen.

Hij zette zich in, samen met zijn vrouw Juana, zijn zoon Patrocinio
en zijn dochter Rigoberta voor de kerkelijke basisgemeenschappen.

Samen met zijn zoon Patrocinio bouwde hij een school
en werkte hij aan verdere verbeteringen van de levensomstandigheden.

Een belangrijke doelstelling van hun werk was
voor boeren eigendomsbewijzen te krijgen van de grond die hen was afgenomen.
De machtige heren die de Indianen hun land wilden ontroven,
zagen in Vincente een vijand.
Hij werd aangeklaagd omdat hij communist zou zijn en guerrillastrijder.

Zijn familie werd één voor één uitgemoord.
 Zijn zoon Patrocinio werd door soldaten gefolterd en gedood;
 zijn lijk werd op het dorpsplein gegooid.
 Vincente's vrouw werd eveneens gemarteld en zwaar gewond onder een boom gelegd.
 Daar stierf zij zonder dat ook maar iemand haar mocht benaderen.
 Haar lijk werd door honden en andere dieren opgevreten.

Tijdens een bezetting van de Spaanse ambassade in Guatemala-stad
 om de wantoestanden in het land wereldwijd bekend te maken,
 werd Vincente neergeschoten en stierf in een brandend gebouw.

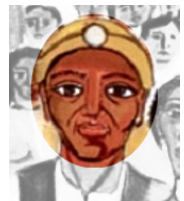
Twee straatkinderen

Door doodseskaders vermoord.

Mijnwerker uit Peru

De mijnwerkers uit Peru
 hebben vaak actie ondernomen
-marsen naar de hoofdstad Lima-
 om verbetering te krijgen in hun erbarmelijke werk- en
 leefomstandigheden.

Boerin

Indianenvrouw uit Guatemala

Inca Tupac Amaru II

Hij kwam in de 18^e eeuw in opstand
 tegen de onderdrukking door de Spanjaarden.
 Hij eiste gelijke rechten voor zijn Indiaanse zusters en broeders.
 Hij werd gevangen genomen
 en op het marktplaats van Cuzco werd hij onthoofd en gevierendeeld.
 Ook zijn vrouw Micaela Bastidas werd onthoofd.

Van toen af aan was het in heel Cuzco officieel verboden typische Indio kleding
 te dragen. Tekeningen en afbeeldingen van de Inca voorvaders moesten verdwijnen;
 er mocht alleen nog Spaans worden gesproken. Ook de *'Pututu' -runderhoorn*
waarop de Indianen muziek speelden- mocht niet meer klinken.
 Volgens de legende was Tupac de wedergeboorte van Tupac Amaru I,
 de laatste Incavorst, die twee eeuwen eerder op dezelfde plaats
 door de Spanjaarden was onthoofd.
 Diens hoofd en lichaam werden afzonderlijk begraven, omdat de voorspelling luidde:
'Wanneer hoofd en lichaam zich weer zullen verenigen, zal de Inca verrijzen
en zijn plaats weer innemen. Dan zal de orde terugkeren in de wereld'.

Zumbi

Leider van de zwarte mensen uit Los Palmares, die op 22 november 1695 werd vermoord.

Zumbi leefde met zijn ouders en familie in Los Palmares -het huidige Pernambuco-.

Palmares stond toentertijd bekend als een van de belangrijkste reservaten -Quilombo's- voor zwarte mensen die aan de slavernij waren ontsnapt.

Het leven van de zwarte slaven in de 17^e eeuw was ondraaglijk door de onmenselijke omstandigheden in de suikerrietplantages; evenals door de gewelddadige straffen die de baas, 'de patron' oplegde. Het was dus niet verwonderlijk dat vele slaven naar Palmares vluchten. Daar organiseerden zij zich in christelijke gemeenschappen, bewerkten hun grond in gemeenschap, maakten ambachtelijke kunstvoorwerpen, legden zich eigen wetten op en organiseerden hun eigen verdediging.

Dit 100 jaar durende experiment van de quilombo's werd plots afgebroken toen de grootgrondbezitters en leidende machten van het land met kanonnen en zo'n 1000 man de vrijplaats Palmares aanvielen. Na 22 dagen strijd kwam er een einde aan het bloedbad. Zumbi kwam daarbij om. Zijn lijk werd gevierendeeld en als waarschuwing door de straten gesleept.

Bewoners van de Andes

In processie dragen de Indianen een Mariabeeld mee: de heilige Maagd van Guadalupe. Zij verscheen in 1531 aan de arme Indiaan Juan Diego en zei tegen hem in de Nahuatltaal: *'Ik ben de moeder van God'*. Sindsdien is zij de moeder en patrones van alle armen en onderdrukten in heel Zuid-Amerika. Let op de instrumenten van de Indianen.

Pachamama

Linksonder -in het rood- zit Pachamama, Moeder Aarde.

Zij schenkt de mensen uit de Andes hun basisvoedsel: maïs en aardappelen. Achter haar staan boeren. Zij houdt haar armen beschermend uitgespreid rondom het gewas en biedt de vruchten aan de mensen aan.

De Pachamama is na God het heiligste wat bestaat. Zij is de levenbrengster. Uit haar ontstaat alles en alles keert tot haar terug. De Indianen dragen haar grote eerbied en liefde toe.

Rechts van haar staat een boer, die maïs verbouwt. Maïs is heilig voedsel in de ogen van de Indianen. In de naam Maya klinkt het woord maïs nog door. Maya betekent mensen van maïs. In hun scheppingsverhalen wordt verteld, hoe God de eerste mensen heeft gemaakt uit maïsdeeg.

Bevrijding van de slaven

Negerslaven en Indianenslaven
die hun vrijheid hebben teruggekregen juichen.
De ketens om hun polsen zijn verbroken.

Met de armen in de lucht juicht Zumbi,
de legendarische leider van de opstandige slaven,
die in de zeventiende eeuw in Noord-Oost-Brazilië
de onafhankelijke nederzetting Palmares stichtten.

Meer dan een eeuw heeft Palmares bestaan.
Meer dan veertig aanvallen heeft het afgeslagen. Tenslotte werd het verwoest.

Zumbi zelf wist te ontkomen, maar stierf door de hand van een sluipmoordenaar.
Volgens de legende leeft hij voort en gaf daarna nog leiding
aan talrijke slavenopstanden.
Rechts loopt nog een Indianenvrouw met een kind op haar arm.

Aankomst van de vloot van Columbus

De eerste ontmoeting tussen Europeanen en Indianen:
de aankomst van Columbus; de verovering door de Spanjaarden
en de gevolgen ervan voor de Indiaanse bevolking en cultuur.

De afbeelding laat deze gevolgen zien:
onderdrukking, martelingen, verkrachtingen, volkerenmoord.
Wat de Europeanen zagen als een nieuwe wereld, werd voor de
Indianen het einde van een eeuwenoude cultuur.
Het bracht hen weinig geluk.

De indianen werd hun waardigheid ontnomen. Hun cultuur werd door de veroveraars
verwoest, het land werd geplunderd en de bevolking werd tot slavernij gebracht.
Die slavernij duurt tot op de dag van vandaag. Tupac Amaru, de Indianenleider
die tegen de Spanjaarden in opstand kwam, wordt door hen met paarden gevierendeeld.

Grote steden in Zuid-Amerika

Fabrieken en hoogbouw, tekenen van de moderne tijd
die in de grote steden duidelijk zichtbaar zijn.

Deze industriële complexen zijn gericht op de welvaart van
de rijke landen ver weg en van de kleine binnenlandse elite.
Een nieuwe vorm van slavernij doet zijn intrede:
het volk moet hard werken
voor de welvaart van een elitegroep.

De meerderheid van het volk leeft in armoede en woont in krottenwijken,
onderdrukt door politie en leger. Mensenrechten zijn niet in tel.

Links van de berg vooraan zien we de zonnepoort van Tiahuanaco,
gelegen aan het Titicacameer in Noord-Bolivia. Een overblijfsel van de Incacultuur.

Machu Picchu: de oude cultuur

De oude cultuur van het volk wordt hier weergegeven in een berglandschap, beschenen door Inti, de gouden zon, die voor de Indianen altijd het beeld geweest is van God en van hun goddelijke herkomst.

Het goud in de aarde is een teken van verbondenheid van de aarde met de zon, met God.

Goud was voor de voorouders een heilig sieraad, teken van Gods verering. De Spanjaarden degradeerden het goud tot betaalmiddel en uit hebzucht hebben ze 90% van de bevolking -75 miljoen Indianen!- omgebracht.

We zien de ruïnes van de piramide van Machu Picchu, de heilige stad van de Inca's bij Cusco in Zuid-Peru. Een getrapte piramide van de oude Maya's en Azteken. -Mexico en Midden-Amerika- Het zijn allemaal tekenen van de verwoesting van de Indiaanse cultuur in Zuid-Amerika.

Vanuit het bergland van het verleden dalen verschillende groepen af. Ze vormen een lange stoet van ontheemden en landloze boeren. Zij vragen om land, zij eisen het eigendomsrecht van het land dat zij bewerken. Zij trekken voort achter het kruis van Ronda Alta, symbool van hun strijd, waarbij elk zwart koord aan de dwarsbalk een vermoorde boer uit hun gemeenschap betekent.

Ze komen samen rond Jezus.

Plaatsduiding

- a. Getrapte piramide, symbool van de oude Indiaanse cultuur.
 - b. Machu Picchu, heilige stad.
 - c. De poort van de Zon.
 - d. Tupac Amaru, opstandige leider, gevierendeeld door de Spanjaarden.
 - e. Impressie van een moderne grote stad in Zuid-Amerika.
 - f. De zon: Inti, symbool van God voor de Indianen.
-
- 1. Andes-Indianen in processie met Maria van Guadalupe.
 - 2. Pachamama: Moeder Aarde.
 - 3. Indiaanse boer verbouwt maïs. Maïs is heilig voedsel.
 - 4. De dwaze moeders op de Playa de Mayo op zoek naar hun familie.
 - 5. Florinda Soriano: vermoord omdat ze haar landeigendom verdedigde.
 - 6. Zuster Alice Dumont: vermoord omdat ze zich inzette voor politieke gevangenen.
 - 7. Bisschop Angelelli: vermoord vanwege protesten tegen de dictatuur.
 - 8. Zuster Ita Ford: vermoord; naast Romero zette ze zich in voor de armen.
 - 9. Lucho Espinal: vermoord; klaagde schending mensenrechten aan.
 - 10. Santo Diaz: vermoord vanwege verzet tegen arrestatie van collega.
 - 11. Oscar Romero: vermoord vanwege directe kritiek op de dictatuur.
 - 12. Chico Mendez: vermoord vanwege zijn milieu-activiteiten.
 - 13. Luisito Torres: vermoord als 14-jarige bij zijn vormingswerk.
 - 14. De verrezen Christus met aureool, zoals de Zon boven Hem.
 - 15. Anoniem straatkind.
 - 16. Anoniem straatkind.
 - 17. Vincente Menchu: vermoord vanwege verzet tegen grootgrondbezit.
 - 18. Anonieme mijnwerker.
 - 19. Anonieme boerin.
 - 20. Indiaanse vrouw uit Guatemala.
 - 21. Tupac Amaru II: gevierendeeld omdat hij in opstand kwam.
 - 22. Anonieme Indiaan.
 - 23. Anonieme indiaan.
 - 24. Anonieme Indiaan.
 - 25. Anonieme Indiaan.
 - 26. Zumbi: leider van slavenopstand; vermoord door een sluipschutter.
 - 27. Neger-slaven, die ketens verbreken.
 - 28. Neger-slaven, die ketens verbreken.
 - 29. Stoet ontheemden en landlozen trekt ten strijde.

De kunstenaar

De Argentijn Adolfo Pérez Esquivel werd in 1931 geboren in Buenos Aires. Hij verloor zijn moeder op driejarige leeftijd. Hij werd opgevoed in een tehuis van religieuzen.

Hij is beeldhouwer, schrijver, architect en mensenrechtenactivist.

Op 10 december 1980 ontving hij in Oslo de Nobelprijs voor de vrede. Daarbij werd de betekenis van zijn werk als volgt aangeduid:

‘Vele jaren heeft hij zich ingezet voor de zaak van de mensenrechten in Argentinië en Zuid-Amerika.

Hij is een overtuigd woordvoerder van het beginsel van de geweldloosheid in de sociaal politieke strijd voor bevrijding. Hij heeft een licht ontstoken in de duisternis. De Nobel commissie is van oordeel dat dit licht moet blijven branden’.

Hij studeerde kunstwetenschappen aan de Universiteit van La Plata en de Escuela de Bellas Artes in Buenos Aires.

Om zijn studie te kunnen betalen heeft hij gewerkt.

Hij is getrouwd en heeft drie zonen.

Zijn vrouw die pianiste en componiste is, heeft meditatiemuziek gecomponeerd bij dit hongerdoek en de bijbehorende veertien kruiswegstaties.

Esquivel heeft zich als kunstenaar erg geïnteresseerd voor de wortels van het volk van Amerika; vooral de oude Indiaanse beschavingen van vóór Columbus.

In 1968 sloot hij zich aan bij de door Gandhi en Luther King geïnspireerde vredesweging.

Hij noemde de vredesbeweging het apostolaat van de geweldloosheid.

In 1974 werd hij gekozen tot secretaris-generaal van de organisatie Servicio Paz y Justicia -SERPA- ofwel de Servicio para la Accion No-violenta Latino-Americana.

In die functie reisde hij over het hele continent.

Op 4 april 1977 werd hij door de Argentijnse junta gearresteerd, gemarteld en zonder aanklacht en proces gevangen gezet tot 22 juni 1978.

Aansluitend kreeg hij nog veertien maanden huisarrest.

In 1987 werd hij voorzitter van de International League for the Rights and Liberation of People. Hij doceert aan de universiteit van Buenos Aires aan de faculteit sociale wetenschappen.

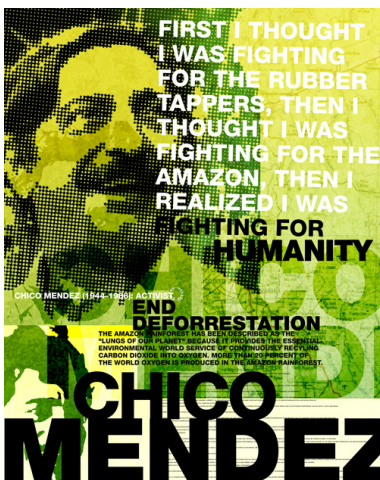
Adolfo Pérez Esquivel bij een mars van de Dwaze Moeders op de Plaza de Mayo

Achtergrondinformatie

Machu Picchu, Peru: een stad van de Inca's, die de Spanjaarden nooit gevonden hebben en die daardoor niet is vernietigd. Er is in deze stad nog veel van de Inca-beschaving terug te vinden.

Poort van de Zon, Puerta del Sol in Tiwanaca -Tihuanaco-, Bolivia.

Een oproep om zorgvuldig met de natuur om te gaan; met als voorbeeld de milieu-activist Chico Mendez uit Acre, Brazilië.

Een mijnwerker uit Peru demonstreert en dreigt met dynamiet.

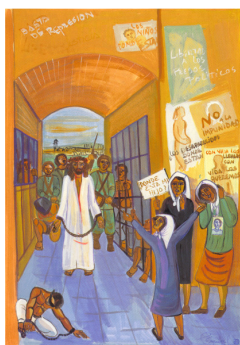

Witte sjaal: het symbool van de Dwaze Moeders, geschilderd op de vloer van de Plaza de Mayo, Buenos Aires, Argentinië.

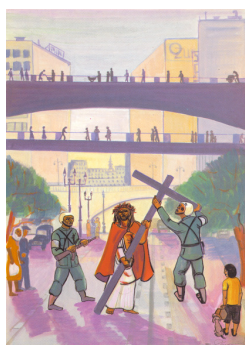
Een van de vele muurschilderingen in El Salvador waarmee de martelaars worden geëerd, die vreedzaam voor mensenrechten streden zoals deze vier religieuzen.

Kruisweg bij het doek

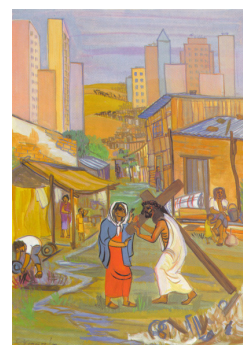
I. Jezus wordt ter dood veroordeeld

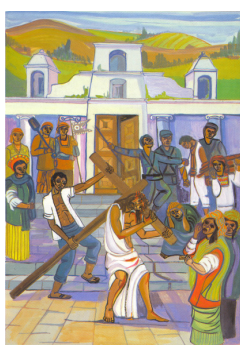
II. Door iedereen verlaten

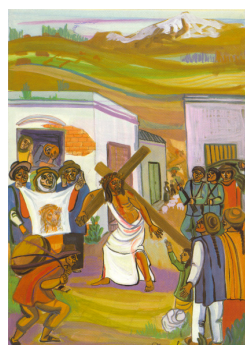
III. Jezus valt onder het kruis

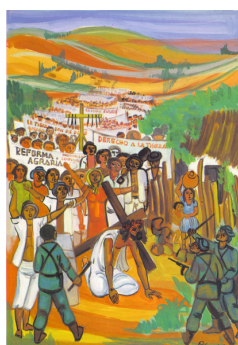
IV. Moeder en Zoon

V. Jezus wordt geholpen door een man van het volk

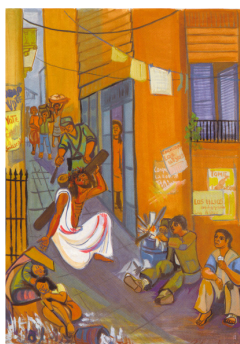
VI. De gemeenschap van hen die lijden en de lasten dragen

VII. De landlozen en ontheemden

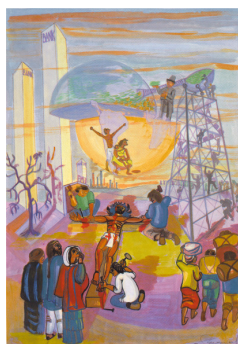
VIII. De wenende vrouwen

IX. Verworpen en geslagen

X. Beroofd van zijn kleren

XI. Aan het kruis genageld

XII. Dood aan het kruis

XIII. Een zaad van hoop

XIV. De duisternis en de schaduw van de dood

XV. Opstanding in Latijns-Amerika

Meditatietekst

Ze hebben je gedood.

Ze hebben je gedood
en ons niet gezegd
waar ze je lichaam begroeven.

Maar sindsdien is heel ons land jouw graf;
en in ieder stukje grond
waarin je lichaam
niet aanwezig is,
ben jij opgestaan!

Ze dachten je te doden,
ze dachten je te begraven,
maar het was zaaien,
wat ze deden.